

Győri Ítéltábla mint másodfokú bíróság
Bf.III.21/2023/13.

A Győri Ítéltábla mint másodfokú bíróság Győrött, 2023. április 20. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

Az emberölés büntette miatt Terhelt¹ ellen indult büntetőügyben a Szombathelyi Törvényszék 2022. november 17. napján kihirdetett 6.B.20/2022/40. számú ítéletét helybenhagyja azzal, hogy:

- a terhelt személyi adatai közül a kétszer szereplő „anyja neve” megjelölést mellőzi
- a Szombathelyi Törvényszék Gazdasági Hivatalánál a Bj.I/69/2022. számú bűnjeljegyzék B100004207917. tétel alatti felmosónyél, a B100004211537. tétel alatti fa bot B100004207978. tétel alatti nylontasak iratokkal átvételére jogosult egyéb érdekelt¹ született név¹ sértetti jogutód lakcíme cím²².

A szabadságvesztésbe beszámítja a vádlott által az elsőfokú bíróság ítéletének kihirdetésétől a mai napig letartóztatásban töltött időt.

A másodfokú eljárás során 12.000,- (tizenkettőezer) forint büntügyi költség merült fel, melyet a vádlott visel.

Indokolás

[1] A Szombathelyi Törvényszék a 2022. november 16. napján kihirdetett 6.B.20/2022/40. számú ítéletével Terhelt¹ vádlott bűnösségét megállapította emberölés büntetében [Btk. 160.§ (1) bekezdés, (2) bekezdés d/ és j/ pont]. Ezért 12 év fegyház fokozatú szabadságvesztés büntetésre és 8 év közügyektől eltiltásra ítélte. Megállapította, hogy a terhelt feltételes szabadságra nem bocsátható. Rendelkezett az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, a bűnfelelő jogi sorsáról és a büntügyi költség viseléséről.

[2] A törvényszék ítélete ellen a vádlott és védője éltek fellebbezéssel felmentésért.

[3] A egyéb érdekelt² a BF.216/2022/7-I. számú átiratában a jogorvoslati kérelmet alaptalannak tartotta. Kifejtette, hogy a Szombathelyi Törvényszék a bizonyítási eljárás lefolytatása során a büntetőeljárás szabályokat maradéktalanul betartva megalapozott ítéleti tényállást állapított meg. A megalapozott tényállásból helyes következtetést vont a vádlott büntetőjogi felelősségére, és nem tévedett az általa elkövetett bűncselekmény minősítését illetően sem. A joghátrány megállapítása során a törvényszék a súlyosító, enyhítő

körülményeket teljeskörűen feltárta, azokat tényleges súlyuknak megfelelően értékelve tetterányos büntetést szabott ki. Ezért a büntetés enyhítését az ügyész nem tartotta indokoltnak. Az ítélet egyéb rendelkezéseit is törvényesnek tartotta azzal, hogy az előzetes fogvatartásban töltött időt 2022. november 17. napjáig kell beszámítani. Összefoglalva indítványozta, hogy az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 605.§ (1) bekezdése alapján a fentebb írt korrekciók elvégzését követően hagyja helyben.

[4] Terhelt1 vádlott védője a fellebbezése írásbeli indokolásában a felmentés érdekében bejelentett teljes körű fellebbezését fenntartotta. Álláspontja szerint a Szombathelyi Törvényszék ítélete a Be. 592.§ (2) bekezdés c/ - d/ pontjaiban foglalt okok miatt részben megalapozatlan, mivel a tényállás iratellenes és helytelen ténybeli következtetéseket tartalmaz. Ezáltal a bíróság megalapozatlan következtetésre jutott védenca bűnösségének megállapításakor is. Az ítélet részbeni megalapozatlansága azonban kiküszöbölhető a Be. 593.§ (1) bekezdés b/ pontja alapján az iratok tartalma és helyes ténybeli következtetés által, továbbá eltérő tényállás megállapítása mellett a vádlott felmentését eredményezheti.

[5] Álláspontja az volt, hogy a tanúk vallomásai a Terhelt1 terhére rótt cselekmény általa történő elkövetését nem bizonyítják, továbbá az egyéb bizonyítékokkal több helyen ellentmondásban vannak, ezért azokat a törvényszék nem vehette volna figyelembe a tényállás megállapításánál. A szomszédok ugyanis különböző időpontokban hallották vagy vélték hallani a sértett nyöszörgését, és az ütlegelés hangját, amely alapján nem lehet egyértelmű következtetéseket tenni, hogy mikor következett be néhai Terhelt1 halála, illetve milyen okból. A tanúk csak a házaspár életkörülményeire tudtak nyilatkozni, ami semmiféle támpontot nem szolgáltat a bűncselekmény elkövetőjének személyére nézve. Azok a körülmények, hogy a tanúk elmondása szerint a vádlott italozó életmódot folytatott, nem tudta egyedül felhúzni az ágyra a sértettet, és veszekedett a sértettel, nem bizonyítják azt, hogy a vádlott követte el a terhére rótt cselekményt. Az indíték tekintetében nem lehet - a tanúvallomások alapján – megállapítani, hogy Terhelt1 a sértett vagyona feletti rendelkezési jog megszerzése érdekében ölte volna meg a férjét, mivel a hivatásos gondnokot sem akarta olyan intézkedésekre rábeszélni, hogy bármit adjon el, ami a sértett tulajdonában volt.

[6] A szakértők kizárólag a bűncselekmény elkövetésének körülményeiről, a helyszínen rögzített nyomokról és jelenségekről nyilatkoztak, amelyek azonban nem hozhatók összefüggésbe vádlottal. A törött felmosónyél kapcsán semmilyen bizonyíték nem áll rendelkezésre. Az ítélet rögzíti, hogy a sértett sérülései közepes erejű, és nagy erejű, tompa erőbehatástól, eszközzel, tárggyal történő ütéstől származnak. A vádlott ugyanakkor a 2021. évben 74 éves volt, többféle betegségben szenvedett (gerincproblémák, kardiológiai problémák, asztma, cukorbetegség, pajzsmirigy problémák), 62 kg testtömegű volt, rokkantsági ellátásban részesült, ami azt jelenti, hogy az egészségkárosodása több, mint 40%-os mértékű volt. A vádlott ezen túlmenően a fájdalmai miatt rendszeresen fájdalomcsillapítót szedett.

[7] Az Együttes Orvos-Pszichiáter-Pszichológus Szakértői Lelet és Vélemény tartalmazza azt, hogy a vádlott gerincmozgásai 2/3-dal beszűkültek, a járása sántító, a gerince

ütögetésre érzékeny, fájdalmas, továbbá mindkét kéz kisízületei, mindkét térízület, mindkét láb kisízületei duzzadtak, fájdalmasok. Ízületek mozgásai felével beszűkültek. Kezek szorítóereje csökkent (1.1 oldal). Ilyen körülmények között tisztázni kellett volna azt, hogy a vádlottnak volt-e egyáltalán ereje ahhoz, hogy a leírt durva és elhúzódó bántalmazást elkövesse.

[8] A szemle adatai szerint a szobában olyan közel voltak egymáshoz a bútorok, ami kétségesse teszi, hogy a vádlott odafért volna az ágyhoz, ahonnan elérte volna bottal a sértettet. Az ajtók és a kapu nem voltak kulccsal bezárva, tehát oda bárki bemehetett. A nyomkutatás a vádlottra nézve eredménytelen volt.

[9] A védő szerint mindezek alapján nem lehet a vádlott bűnösségét minden kétséget kizáró módon bizonyítottnak tekinteni, ezért kérte védeence felmentését elsődlegesen bűncselekmény - a bűncselekményt nem a vádlott követte el -, másodlagosan bizonyítottság hiánya okán az ellene emelt vád alól.

[10] Terhelt1 vádlott önálló fellebbezés indokolásában a védekezését ismételte meg. Előadta, hogy a kórházi dokumentumok igazolják, miszerint a férje természetes módon hunyt el, tehát ő nem követte el a vád tárgyát képező bűncselekményt. Négy évig lelkiismeretesen ápolta a sértettet, soha nem fordult meg a fejében, hogy bármilyen módon bántalmazza. Kérte felmentését.

[11] A másodfokú bíróság nyilvános ülésén megjelent védő a perbeszédében fenntartotta a felmentés iránti fellebbezését és annak indokait az írásbelivel egyezően adta elő. Elemezte a tanúvallomások ellentmondásait, illetve rámutatott a kétséget ébresztő szakértői megállapításokra. Kérte a tényállás alapjaként figyelembe venni védeence vallomásait, továbbá ennek megfelelően a vád alól történő felmentését, mivel a vádnak a bizonyítása a vádhatóság feladata, és - álláspontja szerint - a lefolytatott bizonyítási eljárás anyaga alapján nem állapítható meg, hogy a vádlott követte volna el ezt a bűncselekményt.

[12] Az ügyész fenntartotta az átiratában foglaltakat. Rámutatott, hogy a védelem a mérlegelést támadja, amely a másodfokú eljárásban nem lehetséges. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján arra lehet következtetést levonni, hogy a sértett nem volt olyan fizikai állapotban, hogy magának okozza a dokumentált sérüléseket. Kizárásos alapon más nem valósíthatta meg az élet elleni bűncselekményt, csak a terhelt. Kifejtette, hogy a törvényszék valamennyi enyhítő körülményt figyelembe véve igen méltányos büntetést alkalmazott a kétszeresen minősülő, életfogytig tartó szabadságvesztéssel is fenyegetett emberölésért, melynek további enyhítésére nincsen törvényi indok. Indítványozta az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását.

[13] Terhelt1 vádlott az utolsó szó jogán tett nyilatkozatában előadta, hogy 40 évig az egészségügyben dolgozott, ezért annak működését ismerve nem akarta intézetbe adni a gondozásra szoruló férjét. Becsülettel ápolta, erejéhez mérten a háztartást is ellátta, melyhez segítséget nem kapott. Előfordult máskor is, hogy a sértett az ágyról leesett, illetve kárt tett magában. Ő nem bántalmazta és nem ölte meg. Nem is volt olyan egészségi állapotban, hogy ütlelje. Sérelmezte, hogy még meg sem indult a nyomozás, a sértett lánya már felszólította, hogy hagyja el a családi házat, amelyben benne volt negyvenévi házasság közös munkája. Hajléktalanná, nincstelenné vált ebből az ügyből eredően. Ártatlanságát hangoztatva kérte a felmentését.

[14] A védelmi fellebbezések az alábbiak szerint nem alaposak.

[15] A Be. 590.§ (1) és (2) bekezdése szerint a másodfokú bíróság, amennyiben a törvény kivételt nem tesz, a fellebbezéssel érintett ítéletet teljeskörűen, az azt megelőző eljárással együtt bírálja felül. A felülbírálat során vizsgálja az ítélet megalapozottságát, az ítéletnek a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására, intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezéseit, valamint az indokolás helyességét és az eljárási szabályok megtartását, tekintet nélkül arra, hogy ki, milyen okból fellebbezett. A törvényszék ítéletével szemben a Be. 583.§ (1) – (2) bekezdése alapján a vádlott és védője felmentésért jelentettek be fellebbezést. Támadták a tényállást, illetve a bűnösség megállapítását. Mindezekre figyelemmel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének felülvizsgálatát a Be. 590.§ (1) bekezdésében meghatározott módon, azaz teljeskörűen végezte el.

[16] A felülbírálat során megvizsgálta az elsőfokú bíróság eljárását, valamint a törvényszéknek a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére és a büntetés kiszabására vonatkozó valamennyi rendelkezését. E körben azt állapította meg, hogy a törvényszék a Büntetőeljárási Törvény rendelkezéseinek megfelelően folytatta le az eljárást, és nem vétett olyan eljárásjogi szabálysértést, amely az érdemi felülbírálat akadályát jelentette volna.

[17] Az elsőfokú bíróság széleskörű bizonyítást folytatott, melynek keretében kihallgatta a vádlottat, valamennyi tanút, akik a terhelt és a sértett környezetében éltek vagy hivatalos ügyekben kapcsolatba kerültek velük, ezáltal a körülményeikre, a sértett egészségi állapotára, Terhelt1 vádlott betegségeire, életvitelére nyilatkozni tudtak. Meghallgatta az igazságügyi orvos-, pszichológus – és pszichiáter-szakértőket, tisztázva a vádlott egészségi állapotát is, ezzel cáfolva azt a védekezést, miszerint nem is volt képes fizikailag a cselekményt elkövetni. Részletesen meghallgatta az igazságügyi orvos-szakértőket a sértett által elszenvedett sérülések, azokat kiváltó mechanizmus és a halál oka tárgyában. Ezzel teljes bizonyossággal kizárta azt a lehetőséget, hogy néhai Terhelt1 magának okozta a halálát kiváltó sérüléseket, illetőleg alátámasztva - a még mozgó bal alkaron, illetve kézen lévő számos sérülés alapján -, hogy a sértett védekezett az ütlegetés ellen. Ismertette a helyszíni szemle adatait és az igazságügyi genetikai szakértői véleményt, mely a bántalmazáshoz használt boton a vádlott a sértett, míg az ágy körül a falon, meg a bútorokon feltalált vérszennyeződésen a sértett DNS-ét azonosították.

[18] A fent írtak szerint az elsőfokú bíróság összegyűjtötte és tárgyalás anyagává tette azon bizonyítékokat, amelyek az ügy ténybeli és jogi megítéléséhez szükségesek voltak. A törvényszék igen részletesen értékelte, egymással összevetette az általa kihallgatott vádlott és tanúk vallomásait, továbbá a széleskörű szakértői bizonyítás eredményét, a helyszíni szemle anyagát és egyéb releváns okiratok adatait.

[19] A vádlotti védekezéssel szemben a fent részletezett bizonyítékok egyenként és egymást kiegészítve olyan zárt okozati láncot alkotnak, amely alapján a bíróság minden kétséget kizáróan meg tudta állapítani Terhelt1 vádlott bűnösségét.

[20] A védelem által felhívott ellentmondások látszólagosak, illetve irreleváns tényekre vonatkoznak. Semmilyen, idegen személyre mutató bizonyíték nem merült fel, az önkezűség pedig objektív okok folytán kizárt.

[21] Tekintettel arra, hogy a Győri Törvényszék a bizonyítási eljárást törvényesen folytatta le, a bizonyítékokat a logika szabályainak megfelelően mérlegelte, a másodfokú eljárásban nincs perjogi lehetőség arra, hogy az azonos szempont szerint értékelt bizonyítékokat a táblabíróság felül mérlegelje. Ily módon a vádlott felmentésére irányuló védelmi fellebbezés sem foghatott helyt.

[22] Az elsőfokú bíróság tehát a törvényesen beszerzett bizonyítékok logikus és teljes körű értékelésével megalapozott tényállást állapított meg. A Be. 593.§ (1) bekezdés a/ pontja szerint, az iratok tartalma alapján, csupán az alábbi kiegészítést kell tenni:

[23] A tényállás [20] bekezdését követően indokolt rögzíteni a Terhelt1 vádlott egészségi állapotára vonatkozó megállapításokat. Ezek szerint a vádlott többféle betegség miatt szorul egészségügyi ellátásra: gerincbetegségben, szívbetegségben, asztmában, cukorbetegségben, pajzsmirigy betegségben szenved. Az elkövetés idején 157 cm magas és 62 kg testtömegű volt, rokkantsági ellátásban részesült, az egészségkárosodása több, mint 40%-os mértékű volt. A vádlott a betegségekből eredő fájdalmai miatt rendszeresen fájdalomcsillapítót szed. A vádlott gerincmozgásai 2/3-dal beszűkültek, a járása sántító, a gerince ütögetésre érzékeny, fájdalmas, továbbá mindkét kéz kisízületei, mindkét térdízület, mindkét láb kisízületei duzzadtak, fájdalmasok. Ízületek mozgásai felével beszűkültek. Kezek szorítóereje csökkent (Együttes orvos-pszichiáter-pszichológus szakértői lelet és vélemény 1.1 oldal).

[24] A fenti kiegészítéssel immár teljesen megalapozott tényállást az ítéltábla is irányadónak tekintett és a Be. 593.§ (3) bekezdése szerint ennek alapján bírálta felül az elsőfokú ítéletet.

[25] A törvényszék okszerűen következtetett vádlott bűnösségére, helyes a cselekmény minősítése, az emberölés minősítő körülményeinek - a különös kegyetlenséggel, illetve a védekezésre képtelen személy sérelmére elkövetés - megállapítása és az ide vonatkozó jogi indokolás is szakszerű.

[26] A jelen ügyben megállapított emberölés, illetőleg ennek kísérlete esetén az elkövető tudata átfogja a sértett halála bekövetkezésének lehetőségét, és ezt kívánja, vagy ebbe belenyugszik. Az emberölésre, illetőleg a testi sértésre irányuló szándék megállapításánál az elkövetéskori tudattartalomra – ahogyan az elsőfokú bíróság is elemezte az ítélete [88] – [89] bekezdéseiben - a 3/2013. Büntető Jogegységi határozatban felsorolt tárgyi (objektív) és az alanyi (szubjektív) tényezőkből lehet következtetni. Az irányadó tényállásban körülírt bántalmazás módja, intenzitása egyenes szándékra utal, ahogyan ezt a törvényszék helyesen megállapította.

[27] A büntetés kiszabása során az enyhítő és súlyosító körülményeket az elsőfokú bíróság helyesen vette számba. További súlyosító körülmény azonban az iszákos életmód és az ittas állapotban való elkövetés.

[28] Helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság, hogy egy büntetlen előéletű, időskorú, évtizedekig rendezett családi körülmények között élt, számos betegséggel küzdő vádlott esetében, a középérték alatt kiszabott, méltányos joghátrány felel meg a Btk. 79.§-ában írott büntetési céloknak, amely esetében elsősorban az egyéni visszatartás lehet. A társadalom védelme szempontjából azonban további enyhítésre sincsen törvényes lehetőség.

[29] A közügyektől eltiltás mellékbüntetés alkalmazása a bűncselekmény jellegére figyelemmel törvényes és arányos, melynek jogszabályi alapja a Btk. 62.§ (1) bekezdése is.

[30] A bűnjelek jogi sorsáról a törvényszék helyesen rendelkezett, azonban a táblabíróság észlelte, hogy nem lettek pontosan megjelölve a bűnjelek nyilvántartási adatai, továbbá egyes bűnjelek átvételére jogosult sértetti jogutód lakcíme, mely hiányosságokat a végrehajthatóság érdekében pótolta.

[31] Az elsőfokú bíróság által a Btk. 92.§ (1) és (2) bekezdése szerint alkalmazott beszámítás helyes, mivel megjelölte annak végnapját is, amely az ítélet kihirdetésének dátumával megegyezett.

[32] Az ítélet egyéb rendelkezései törvényesek.

[33] A fentiekben kifejtettek alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 605.§ (1) bekezdése alapján – rendelkező rész adatainak pontosítása mellett - helybenhagyta.

[34] A Btk. 92.§ (1) és (2) bekezdése értelmében a kiszabott szabadságvesztés büntetésbe beszámította az Terhelt1 vádlott által az elsőfokú bíróság ítéletének kihirdetésétől letartóztatásban töltött időt.

[35] A fellebbezési eljárás során a kirendelt védő díjával felmerült bűnügyi költség viseléséről történt rendelkezés a Be. 574.§ (1) és (3) bekezdésén alapszik.

Győr, 2023. április 20.

Dr. Péntek László sk.
a tanács elnöke

Dr. Vajda Edit sk.
előadó bíró

Dr. Németh Balázs sk.
bíró

A Szombathelyi Törvényszék 2022. november 17. napján kihirdetett 6.B.20/2022/40. számú ítélete helybenhagyás folytán 2023. április 20. napján jogerős.

Dr. Péntek László sk.
a tanács elnöke